

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)

6117 St. Clair Ave. Henderson 6028 Cleveland 3, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland, po pošti, četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po razpisalci: Celotno leto \$6.50, pol leta \$3.50.
Četrt leta \$2.00

Posamezna številka 3 cence

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, \$6.50 per year. Cleveland, by mail, \$7.50 per year.
U. S. and Canada, \$3.50 for 6 months. Cleveland, by mail, \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada, \$2.00 for 3 months. Cleveland, by mail, \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by Carrier, \$6.50 per year; \$3.50 for 6 months.
\$2.00 for 3 months.
Single copies 3 cence.

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

No. 187 Mon., Aug. 13, 1945

Še eno besedo o
Churchillovem padcu

Angleške volitve pretekli mesec so vse presenetile. Začuden so bili zmagovalci — delavska stranka in premaganci — konservativci. Presenečen je bil tudi zunanji svet, ki ni pričakoval, da angleško ljudstvo vrže svojega zmagovalnega voditelja takoj prve dni po zmagi nad Nemčijo. Mnogo se piše in ugiba o teh volitvah. Mnogi poudarjajo, kako da te volitve pričajo, da gre svet na levo. Pri tem vsi ti pisci pozabljajo povedati, kaj razumejo pod besedo: iti na levo. Če razumejo pod levičarstvom to, da so Angleži dali zaupnico komunizmu ali tudi le socialističnemu marksizmu, se zelo motijo. Anglež je daleč od komunizma, če tudi je v zmaganosti delavske stranke nekaj prijateljev ne samo sodelovanja z Rusijo, ampak tudi ruskega totalitarizma. Ogromna večina delavske stranke je daleč od takega levičarstva. Če pa kdo razume pod levičarstvom željo po novi boljši družbi, kjer bo tudi mali človek prišel do polne veljave, potem bi morali reči, da je Anglija šla na levo.

Anglija je bila klasična dežela gospodarskega liberalizma, iz katerega je zrastle moderni kapitalizem. Prepadi med delavcem in delodajalcem je bil velik. Tudi moderni socialni zakoni tega prepada niso premostili. Bil pa je na Angleškem tudi silno izrazit razloček med človekom iz takozvane boljše družbe in preprostim meščanom ali delavcem. Enakost vseh ljudi je bila sicer pred zakonom. Toda s sodiščem in raznimi paragrafi ima človek le bolj redko opravi. Na papirju je bila vsa enakopravnost ljudi, toda v življenju so redko kje ostale tako globoke razlike med višji in nižji sloji kot ravno na Angleškem. Četudi ni bilo po zakonih nikakih privilegijev za boljše sloje, vsakdanja praksa je vendar ljudi delila na dvoje. Kdor ni študiral v Etonu ali tej podobni šoli izbranih ljudi, je bil družabno zastonj. Kdor ni bil vsaj nekaj časa na univerzi v Oxfordu ali Cambridge-u se je kljub svojim zmoglostim težko pritoval do odličnejšega mesta. V ljudskih očeh je konservativna stranka bila nekak glasnik in zaščitnik tega malo demokratičnega duha in mišljenja ter starih navad, ki so več veljale kot postave.

Proti temu zastarelemu in nedemokratičnemu pogledu na življenje so se dvigali delavci in izobraženci. Zmaga delavske stranke ima svoje globoke korenine v tej želji po tako urejeni družbi, da more vsak zmožen človek doseči primeren prostor v življenju, ne da bi ga tlačile k tlom kake stare navade. Poleg tega so seveda še drugi razlogi za zmago delavske stranke. Veliko vprašanje bo na Angleškem zidanje novih hiš, delavce skrbi povojno zaposlenje, debatira se o načinu splošnega socialnega zavarovanja... V vsem tem je povprečen Anglež mislil, da mu bo bolje ustregla delavska stranka z novimi ljudmi. Tudi vprašanje delne mobilizacije je igralo vlogo, a gotovo ne odločilne.

Ni naša stvar presojati, kaj je bolje za Anglijo, zmaga delavske ali konservativne stranke. Poudariti smo hoteli, da zmaga delavske stranke mnogi brez globljega razumevanja proglašajo za zmago prijateljev komunizma, kar nikakor ni utemeljeno. Za bodočo pa velja: Sodili bomo po delih.

Hoteli pa bi ob tem Churchillovem padcu podčrtati danes dve stvari, ki nam kot Slovincem prihajajo na misel ob teh volitvah.

Gotovo je Churchill za Angleže velik in pomemben mož. V njem so našli v najhujšem času spretnega in trmasto vztrajnega voditelja. Njemu je bilo vse: Anglija in njena zmaga. Za to je žrtvoval vse. Žrtvoval žalibog tudi svojo dano besedo, žrtvoval tudi resnico in pravico. Da obrzi na strani Angležev Rusijo, je tej in komunizmu žrtvoval vse, kar se je od njega zahtevalo. Pozabil je pri tem, kaj je prav in kaj narobe. Da bi padlo manj Angležev, je delal tako, da so padli drugi. Pri reševanju angleških koristi je prelamljal svojo besedo in svoje obljube.

Nikdar se Angleži ne bodo v zgodovini oprali, da so izročili Poljsko Rusiji, četudi so dali besedo za njeno samostojnost. Vsi izgovori tu nič ne drže. Celotna reparacija od Nemčije bo dobivala le, kakor bo Rusija določila. Besed in obljub danih v Jalti v poljskem vprašanju nista držala ne Churchill, ne Eden. Tako je Eden v parlamentu izrečno izjavil, da se ne bo zadovoljil s tem, da stopi v varšavsko komunistično vladno par drugih osebnosti, kasneje pa je Poljake v to naravnost prisilil.

Prav tako bo Atlantski čarter, ki je toliko govoril o svobodi malih narodov, vedna priča, da Churchill ni držal dane besede.

Nam Slovincem zlepa ni kdo napravil strašnejših stvari kot ravno Churchillova vlada. Takoj po Teheranu se je Churchill odločil, da ustreže Rusiji in podpre Tita. Bahato je povedal ta takomenovani "konservativni" politik, da podpira v Jugoslaviji komunista. Od takrat naprej so bili v Jugoslaviji obsojeni vsi, ki so se borili proti komunizmu.

Komuniste v Jugoslaviji je podpiral do zadnjih dni. Ko je bil on predsednik angleške vlade, je Anglija izročila 12.000 slovenskih fantov in mož komunistom, da so jih ti potem mučili in pobijali. Storili so to Angleži proti svoji dani besedi. Vemo, da mi ne moremo nič proti Angležem. Naših obtožb se oni ne boje. Vendar ni odveč, če povemo, da slovenski narod tega angleškega verolomstva ne bo nikoli pozabil.

Zato za Churchillom in njegovo politiko, ki vidi samo angleško korist brez ozira na poštenje in pravico, res ne moremo žalovati.

Drugo, kar nam angleške volitve živo postavljajo pred oči pa je tole: Angleži so svobodni, da odločajo sami o sebi. Odločajo o svoji usodi pri rednih volitvah. Vsakdo pride pri volitvah do veljave. Če večini naroda vlada ni všeč, to vlado vrže. Angleži so vrgli iz vlade najmočnejšega moža, ker jim ni več ugajal. In ta bo sedaj v opoziciji imel priliko vlado kritizirati in ji dajati nauke. Vlada pa bo vedela, da mora dobro delati, sicer jo bo narod kmalu zamenjal. To je tista velika stvar zapadnih demokracij, kjer v medsebojni tekmi zmaga boljše mišljenje.

Tega želimo tudi svojemu narodu v starem kraju! Žalibog, ni sedaj nobenega upanja, da bi imeli v Jugoslaviji svobodne volitve na taki demokratični podlagi. Tito je diktator, ki bo z nasiljem preprečil, da bi se mogle politične sile, ki so proti komunizmu, organizirati in nastopiti pri volitvah. Vršilo se bo vse kot se je v Hitlerjevi Nemčiji in v Mussolinijevi Italiji. Nastopila bo ena državna stranka z eno državno listo. To je totalitarizem — popolno nasprotje zapadnih demokracij. Na ta način manjšina, peščica komunistov vsemu narodu prepreči, da bi povedal svojo voljo.

V tem je velika nesreča našega naroda v starem kraju. Drugače bi se ta hitro otresel novih tiranov.

In k tej nesreči starega kraja nekaj ameriških Slovincov celo ploska. Pod vplivom divje komunistične propagande so izgubili vsak čut za svobodo in demokratično mišljenje. Slovenski pesnik vzklika: "Kako strašna slepota je človeka." Danes bi rekel: Kako strašna je zagrizenost in neumnost gotovih "naprednih" ljudi.

Čez tri gore, čez tri vode...

Brali smo izpod peresa Fathra Trunka:

"Tako je zapisal in opozoril svet sam papež ter zahteval odločno borbo zoper komunizem, torej ZOPER RUSIJO, dasi ni rekel tako, ko JE DIPLOMAT."

Frank Opaskarja sem oni dan opozoril, da Rusija in komunizem nista eno in isto. Mišlim, da je za dobro vzel. Jaz ne vem, koliko je Frank Opaskar učen, to pa vem, da Father Trunk je precej. In če je v zgornjih besedah naravnost pripisal papežu, da zahteva borbo zoper RUSIJO, ko svari pred komunizmom, potem vem, da tega ni napravil zaradi pomanjkanja izobraženosti. Moralo je biti kaj drugega.

Jaz res ne vem, zakaj je tako zapisal, ampak to vsakdo lahko vidi, da je zelo napačno zapisal in s svojim pisanjem dal veliko oporo našim načelnim nasprotnikom, ki neprestano dolže papeža, da hujska na vojno zoper Rusijo, toda svojo pravo misel da zakriva za DIPLOMATSKIMI besedami!

Dne 21. julija je papež sprejel v avdienco nekaj ameriških časnika, ki so se vračali s Kitajskega. Rekel jim je:

"Urednik ali pisavec ali govornik, ki se zaveda svojega visokega poklica in odgovornosti pred tisoči bralcev, bo gledal na to, da piše... vedno zgolj resnico in nič razen resnice, v kolikor mu je le mogoče resnico ugotoviti."

V nadaljnjem govoru je papež opozoril na to, kako veliko škodo lahko naredi en sam stavek v kakem poročilu, ki ga pisavec ali ni dobro premislil ali pa prenačlo in brez zadostnega preiskovanja zapisal.

Bože mili, koliko takih stavkov je med dobrim zrnjem na Pisanem polju zadnja tri leta! In res je — škoda velika! Papež pri svojih besedah seveda ni pokazal na Fathra Trunka in Mr. Jericha. Ne radi tega, ker je "diplomat," ampak pač zato, ker zanj ne ve. Dobro pa ve zanj Bog in jaz ne bi bil rad v njuni koži, kadar bo Bog pogledal nanju brez "diplomatskega".

Ker je ta zadeva tako važna za naše vprašanje, kakšno katoliško časopisje imamo, naj pride naslednje v javnost.

Mr. Anton Grdina se je kot najbližji prijatelj Amerikanskega Slovence iz starih časov obrnil osebno in pismeno na uredništvo omenjenega lista s prošnjo, naj vendar glede današnjih svetovnih vprašanj zavzame drugačen ton. Storil je to ne samo v svojem imenu,

lahko se je skliceval na celotno vrsto drugih, ki imajo že davno enako željo. Dobil je takle odgovor:

"Trunka vsi skupaj ne razumete. On pravi le, da je slovanstvo zmagovalo z ruskim komunizmom, da ga ni uničil germanizem, to je nemstvo. Zdaj bo moralo slovanstvo teje roparja poriniti iz svoje kože, da bo imelo mir tudi pred njim. To je treba pravilno razumeti. Nas vseh čaka zdaj najstrašnejša borba za našo vero. Preje za narodnost, zdaj bo treba trpeti za vero. Pa ker je pravica na strani preganjanj, bo zmaga na strani kristjanov, tega jaz niti malo ne dvomim. Sicer bo pa že tudi Rev. Trunk spregledal vse in ni dvoma, da bo kot izkušen mož zavzel pravilno stališče v tej krizi."

Kako Father Trunk zdaj, ko je "slovanstvo zmagovalo," pomaga pri porivanju "drugega roparja" iz kože, ste brali. Ko papež vodi to borbo za "porivanje," mu Father Trunk pripiše spodbujanje na boj zoper RUSIJO! Torej zoper središče tistega slovanstva, ki je po besedah urednika A. S. zmagovalo. Če sta komunizem in Rusija eno in isto, kakor daje razumeti Father Trunk, kako naj slovanstvi narodi porinejo iz svoje kože komunizem, ne da bi obenem porinili tudi Rusijo? Torej zdaj vidimo, kako se razumeta Father Trunk in Mr. Jerich. In če ta dva drug drugega ne razumeta, kako naj mi navadni "učenci" razumemo, kar nas uči?

Mr. Jerich torej pravi, da zdaj čaka nas vseh NAJSTRAŠNEJŠA borba za našo vero. Prav, da to ve. Čakamo, da bo tudi javno povedal. Radovedni smo pa, če tudi Father Trunk tako misli. Iz vsega pisanja na Pisanem polju bi se po vsej pravici sklepalo, da on misli ravno nasprotno. On ne verjame, da gre sploh za vero. Saj se ni tako dolgo, ko je vse tiste, ki nismo s partizani v starem kraju in tukaj, opotal z nekakimi — sušterščijanci. Pokazal nam je na rajnega Štefeta, Lampeta in samega Suštaršiča, češ, da so bili zoper Jugoslavijo radi VERE! Smešni ljudje so bili, seveda. Toda po mnenju Fathra Trunka smo mi sedaj ravno tako smešni. Toda glejte, Jerich uči čisto drugače. Po njegovem mnenju mnenju nas čaka za vero najstrašnejša borba.

Kako naj ju mi razumemo, če se med seboj popolnoma nič ne razumeta? Zato je včasih videti, da že samemu uredniku

Jerichu Fathrovo pisanje preseda. Tu pa tam napiše v uredniškem članku take reči, da se glase paravnost kot popravljanje Pisanega Polja. In tu pa tam celo Father Trunk sam poprime za njim, pa menda samo za poskušnjo. Kmalu spet zavoji in potem mora pač nositi odgovornost za Fathrovo — kaj? Ali naj rečem samo površnost?

Mr. Jerich ima seveda prav, ko pravi, da bo zmaga na strani kristjanov. Vidi se, da v besede "In peklenka vrata je ne bodo premagala," kajpada trdnost veruje. Zakaj pa odlašajo to borbo za vero in se pustijo vleči propagandi za komuniste in ne pove odločno, da je ta borba že na višku vsaj v naši starodavni domovini, da naj torej Father Trunk ne razlaga stvari drugače — to nam je velika uganika.

Ako ne vidi Mr. Jerich, da Father Trunk borbe za vero še prav nič ne prizna in vidi le borbo za USPEH V POLITIKI in se norčuje iz katoličanov v Sloveniji, češ, da so izgubili POLITIČNO borbo in sicer popolnoma po svoji krivdi... Berimo, kako je pisal Father Trunk dne 31. julija:

"Iz objav vidim jaz le to, da so — bodimo odkriti — komunisti delali po strogem načrtu, delali vztrajno, neumorno, odločno, MORDA tudi brezobzirno, sistematično, in delali tedaj, ko so drugi sedeli za pečjo, se zanašali na načela, in če so kaj delali, so delali pri politiki napake, prisegali, ko je bilo treba kleti... Kdor hoče v politiki uspeti, mora zavhati rokave, ne sme posedati po kavarnah, iti mora med narod, kakor je rekel Janez Krek. Komunisti so delali in so danes na vladi, za to gre. Kakšni so ti kosmatinci, za to ne gre."

Tako! Iz starega kraja pišejo že dolgo, da trpe strašno VERSKO preganjanje. Begunci poudarjajo, da so preganjanji in v begunstvu radi VERE. Mr. Jerich pravi: Nas vseh čaka najstrašnejša borba za našo vero. Na vse to pa natrosi Father Trunk dolgo vrsto obtožb na uboge katoličane v domovini radi zavozene POLITIKE! Preganjanje verskega življenja mu ne gre k sreči!

Najprej naj spomnim Fathra Trunka na nekatoličana Roberta N. Hutchinsa, ki je 15. junija v govoru na graduante na čikaški univerzi povedal, da je poveljevanje golega uspeha toliko kot "zmaga hitlerjanstva v Ameriki." Father Trunk je še ponovno poveljeval USPEH komunistov, da so pač prišli na vrh. Kako je prišlo do uspeha, po kakšnih potih, čeprav "MORDA brezobzirno" — to njega ne vznemirja. In vsa bridka usoda stare domovine mu je le POLITIKA!

Katoličani v Sloveniji so drugega mnenja. Ne rečem, da splošno niso mislili na politiko. Če so ob mislih na politiko sedeli v kavarnah ali ne, prepustim Fr. Trunku, da dokaže ali pa ostane pri goli trditvi, kakor ima že navado. Toda, ko se je pojavil komunizem v vsej svoji goloti in so mu zunanje okoliščine tako lepo gladile tla, so katoličani uvideli, da zdaj ne gre več za politiko, ampak za VERO! Tega Fr. Trunk še ni priznal. Seveda pa škofu Rožmanu in 99% njegove duhovščine ni kazalo čakati na kako priznanje Fr. Trunka, morali so brez tega na delo na podlagi od Boga dane naloge. O komunistih so mi seveda vedeli, da jim gre le za POLITIKO, toda vedeli so tudi, da je uspeh komunistov mogoče le po poti čim večjega razkristjanjenja Slovenije. Morali so torej katoličani pustiti politiko in braniti VERO.

In katoličani s škofom na

čelu, ki so pač že bili MED NARODOM popolnoma poročili Janeza Kreka, so ta preobrat narodu takoj povedali. Zlasti je to povedal škof sam, ki je napisal tozadevni pastirski list. Ko so ljudje slišali tisti pastirski list, so vedeli, če prej ne, da stoji pred silno resnim vprašanjem: Ali bo KRIŽ z vsem, kar predstavlja, ostal v Sloveniji ali ne bo?

Father Trunk pravi, da je tedaj bilo čas — kleti! Morda bi imel prav, če bi bilo šlo za politiko. Ker je pa šlo za nekaj veliko večjega, škof Rožman ni pisal vernikom, naj kolonejo, ampak je pisal, naj MOLJO in se z vso resnostjo pripravijo na borbo zoper tiste satanske sile, ki so bile z "zavahanimi rokavi" na delu za razkristjanjenje Slovenije. Kolikor sem se jaz učil krščanstva, moram izjaviti, da dajem prav škofu Rožmanu, ne pa njegovemu koroškemu rojaku Fr. Trunku! Prepustim pa svojim bralcem, ki tudi poznajo krščanstvo, da razsodijo med nama.

In da bi šlo ljudem še bolj živo v zavest, za kaj je šlo, in ker so okoliščine tako nanesle, je škof Rožman pripustil tudi prisego, ki je vsebovala obljubo borbe proti komunizmu, ki je bil na delu za razkristjanjenje Slovenije. To je bila vsa "politika" škofa Rožmana tiste čase in to je bila vsa politika njegove duhovščine, pa tudi katoliških laikov. Zoper tako "politiko" bi niti kak Kristan ne smel rohneti, kaj šele Fr. Trunk. Kristan je nekdo vzkliknil: Duhovniki v cerkev, politiko pa nam prepustite! Da, če pride do tega, da je kje vero treba braniti z mučeništvom, je ta zahteva kar dobra. Tako so delali prvi kristjani, ki se kot svobodni državljani sicer niso ogibali politike, toda kadar so odpovedala vsa druga sredstva za zavarovanje verskega prepričanja, so znali za svojo stvar — umirati. Tudi v Sloveniji in bil zgolj pisatelj Narte Velikonja, ki je znal tako umreti, in ni bil samo on, ki je umrl z vzklikom: Živel Kristus Kralj! Živela svoboda!

Žal, Fr. Trunk, tako se zdi, o takem krščanskem JUNKU ne bi znal drugega povedati, kot da je posedal po kavarnah in moral končno umreti zato, ker pač njegova "politika" ni imela — uspeha...

Pismo iz ubežništva

Italija, 10. VII. 1945.

Draga sestrčina! Priložnost imam, da Ti pišem po hitrejši pošti, zato Ti sporočam nekaj novic.

O Tvojih domačih mi ni bilo mogoče doslej še ničesar izvedeti. Kakor hitro bom kaj izvedel, Ti bom sporočil. Morda tudi Ti pišeš v Ljubljano. Ti lažje to storiš, ker si daleč in morda dobiš kak odgovor. Jaz pisma ne morem poslati v Jugoslavijo.

Ti gotovo veš za naslov mojih sorodnikov, ki so nekje v Milwaukee. Tam je sestrčina, poročena Gregorčič. Doma je iz Sel pri Rotežu. Pred kakimi 14 leti so bili doma v Sloveniji in so v Gotni vasi pri cerkvi kupili hišo in nekaj svetla. Gotovo se jih spominjaš. Morda imaš kake zveze z njimi. Prosim Te, da jim sporočiš, da je umrla njih mati (ki je bila tudi moja teta) na Selih. V avgustu 1943 sem bil jaz nekaj dni doma. Njena sestra, ki je poročena v Mariboru, me je prosila, naj bi jo šel sprevediti. Res sem šel in jo našel pri popolni zavesti. Spovedal sem jo, jo obhajal in ji dal poslednje olje. Čez nekaj dni nato je umrla. Bil sem tedaj še doma in smo jo pokopali na tamkajšnjem pokopališču. Če veš za naslov moje sestrčine v Milwaukee, ji to spo-

roči. Zanimalo jo je, da je moja sestra, ki ji je bila birmanska postala šolska sestrica, ki je doživela po štirih leta meščanskega štiriletno gospodinjstvo. Lojze, njen brat je, je venjen in prav malo ga da bi še živel, kajti, so ga gotovo ubili, da bi dobili v roke. V Ljubljani, po nje vesti, komunisti pirajo. Zaprl so neralnega vikarja in nekakega pisača fanta te Velikonja (pred vzkliknil: "Živel Kr Živela svoboda!"). Krog 50 duhovnikov je bil poročilo je v Ljubljane in dežele. Krizm so postrelili vse, ki so v roke, le redki tuki Sicer pa je tam za ženska stiska za prehrano. Ljudje že sedaj stregel obna bo prihodnja v nekoli vedno hitreje približuje Kolikor nas je v besedo no manj upamo, ki je goče kmalu, če splošna niti domov. Stiske je, da hude za vse, ker moli morejo dobiti delo, jo za nas kot za nekaj vsak sam si bo mogoče temu ti. Za vse pa se ne teži časi, ki jih ne nesi le tisti, ki ro in močno upanje v Tebi in družini sebe in lepše pozdrave, il, da je

eti
bi bil s
drugi
mu
je, da m
Saj
njim; s
na z An
dobili v
gače za
Tetrev.
in mu
Janez je
in neke
fanta
sta
Tetrev s
je bil
je odpr
per ga n
ljane in
Križm
so postre
kancate
tukaj
ženina
lubez
stregel
obna bo
v nekoli
približuj
v besedo
ki je
splošna
Stiske
da za
moli
jo je hu
neka
mimo.
neka
prij
nebe
sebe in
il, da je
Jož
pa s
Križma
ki ima
v roka
kakor
place. Č
one tako
konc
cikanja
je go
ma grad
da: "Vidita, ta
kaj že več kot
vsem tem ča
pravi ni spre
prav tako, ko
"Ti," se obrn
mu možu, "m
nik tega gradu
dar, kjer midva
se vsake
"Urška," reče
traj, ko je od
"saj poznaš Jack
delava skupaj
ne?"
"Tistega, ki
kot bi požrl dr
"Da, tistega!"
"Kaj ga ne bo
"Sem mislil, d
ko je ravno sob
domov na večerj
"Kaj se ti me
zavpije vsa iz
sovka. "Ti sam
za vse sama pr
nas je pustil t
kle, ki je šla v
da otrok prav
zobe in da je s
sreča; ti veš, d
dni prehlad, d
sti glavo; ti pa
da nimamo n
poincov za me
čil še druge l
Pa le kje si s
šam?"
"O, vse to mi
no, še predob
mož. "In prav
prijeljal Jack
Veš, fanta im
rad pripeljal
je namreč roj
se oženli. Naj
na malo ogled
konsko življenj
vice, spozn
Nekdo je pi
pismo ter mu
kaj hujšega ko
ne — zob me
me trga obene
Prijetelj mu
"Se hujše bi b
revmatizem v
te obenem met

etloba in senca

SPISAL DR. FR. DETELA

bi bil sicer tadva ra-
si drugač poravnal,
ba mu je branila, in
je, da mu Tetre do-
malje. Sam vendar ni
njim; saj bi se ute-
va z Andrejem in Pe-
gač zasukati, kot si
Tetrev. Obrnil se je
in mu povedal svoje
Janez je bil takoj pri-
in nekega večera sta
la fanta proti Tetre-

sta prišla?" je
Tetrev sladki obraz;
je bil samo enega
je odpraviti Janeza;
ga ni izpuštil.
Križmanu, kjer je
Janez cvrta. Začudi-
di tukaj, da sta pri-
va ženina, in An-
egel obema v roke;
nja je nekoliko hinavšči-
približak olikani sprejem.
je v besedo je imel pri-
no, da, ki je najprej hva-
kakšna imenitna ku-
je, da za flancate ni
delo nobene takšne.
jo je hvallila, in oče
Anžil mimogrede, da bo
za nekaj krajcarjev in
od mu ni nič pre-
še tetrev se je tudi spo-
jih brega Križmana, svo-
ki prijetelja, ki se
panjev in nebesih veselil
sebe in druge tako
il, da je že takšna
tem pa so začeli Te-
Križmana milovati
ki ima tako lepo
je, v rokah pa nič, ki
ti kakor hlapec, sa-
plače. Čudili so se,
tako hitro boga-

od konca ni rad po-
cikanja in namiga-
si je govoril z Lizo,
prijazna in ljubezni-
in z Janezom, vese-
je dva snubca. To-
ga niso pustili pri-
mo so silili vanj s
ot je stolcevanjem, in ne-
pocasi in polagoma je
morda v Gašperjevo srce.
du na je vsak člo-
vanje in kako lah-
o se vsakemu dokaže,
če krivica godi!

Kaj veš, Gašper, ko-
dohodka, koliko stro-
vprašal gospodar.
zahašam na varih,"
Gašper, ki se je začel
svoje nevednosti.
ni čuda, da gre tako,"
Tetrev. "Kdor se za-
la zanaša,"
let pa boš še pod
je vprašal zopet
iz selim, da dve in pol,"
sam Gašper, ki se je že za-
na sam sebi, ko so ga
kanj milovali. "Z Ja-
v tova pol leta vsaksebi;
rav te v jeseni v vojake."
e sile preji bi te vendar
š, da pustil iz krempljev,"
da mati, "saj ima že do-
pa pa."

je dober mizar, ni
meso, per gospodar," je me-
je ljube-
s pame-
o mi-
redob-
av ro-
Jacka
al sem
ojiti je
je spoznaval, kako
si da so mu Križma-
je tako vlečejo za nje-
vice, spoznaval pa tu-
ie Tone, ki ga je on
Bolela ga ni toliko
kateri so mu govorili
avest, da so mu mora-
rugi odpreti oči. Res,
bi bile on v primeri z vrst-
v mu živajo svojo mlado

prostost, se shajajo v krčmi in
k igram in hodijo moško na
vas. Mnogo manj strahujejo
druge starši ko njega varih.

Gašper, ki se je preveč pečal
sam s seboj, se ni utegnil več
meniti z Lizo. Kakor da bi ne-
kam v daljavo gledal, se je
tež zdelo, kadar sta se ujela z
oči, in prav nejevoljna je po-
stala. Ali je za Tetreva cvrta
flancate? Dobro, da je bil Ja-
nez tukaj, ki jo je, hvaležen za
cvrtje, hvaležen za prijazne be-
se, tako živahno zabaval, da
je bilo materi kmalu odveč.
Da bi obrnila njegovo pozor-
nost na resnejše stvari, je pri-
nesla iz hrama pet parov raz-
bitih črevlj, da naj bi preso-
dil Janez, kje in kako bi se da-
lo kaj popraviti, da bi ne bilo
treba novih. Janez je preso-
dil črevlje za črevljem, deval ti-
ste, ki bi se dali še pokonev
spraviti, na eno stran, ne-
ozdravljive na drugo in doda-
jal ocenam svoje razloge. Lizi
se je zdel fant ne samo zaba-
ven kakor njegov oče, ampak
tudi pameten; saj je govoril
skoraj samo z njo, Gašper pa
vedno le z očetom, z materjo
in s Tetrevom.

"Pridi še kaj, Gašper!" se
dejali vsi, ko so se poslavljali.
"Pa še ti, Janez!" je dostav-
ila Liza.
Janez je vzel črevlje, ki se
budili še kolkaj upanja, s se-
boj, in fanta sta šla, Janez ve-
sel, Gašper pa slabe volje.
Kar je bil slišal pri Križmanu,
mu ni šlo iz glave. Saj marsi-
kaj mu je bil že prej Tetrev
namignil; a za tega strica se
on ni veliko menil. Križman
pa so bili pošteni in pametni
ljudje. Kako se res človek nad
človekom zmoti! Zda se je po-
svetilo Gašperju v glavi, in go-
spodarstvo in varuštvo strica
Toneta se je pokazalo v nepri-
jetno čudni svetlobi. Zakaj ga
tako trdo drži, zakaj mu brani
v družino, zakaj se tako okle-
pa varuštva, zakaj gospodari
tako samovoljno? Seveda je
prepuščal Tone gospodarstvo
bolj in bolj Gašperju; toda ali
ni to samo videz? Posvetoval-
sta se skupno, to je res; skle-
nilo pa se je vselej to, kar se
je Tonetu prav zdelo; kaj, ko
bi on ugovarjal?

Se parkrat je bil Gašper pri
Križmanu in preduradil se je.
Postal je neprijazen, trmast,
oblasten in začel je nagajati.
"Ali niso šle ženske žet?" se
je začudil nekega lepega jutra
Tone.
"Ne," je dejal Gašper; "ima-
jo doma dosti dela."
"Doma se bo delalo, kadar
bo slabo vreme," je menil To-
ne, "in sredi sva se bila drugač
zmenila."
"Vem, ampak jaz sem se pre-
misli!"
Tone je nejevoljen gledal
svojeglavega fanta. "Oba sva
bila teh misli," je dejal, "da
ne bo vsak zase ukazoval, da
ne bova mešala."

"Saj ne mešam jaz," je de-
jal Gašper in se obrnil.
Tone se ni hotel pripraviti,
dasi mu je bilo hudo, ko je vi-
del, kako nepremišljeno je de-
lal Gašper delavcem potuho. Ti so
namreč kmalu začutili nasprot-
stvo in napetost in stopili za-
koj na Gašperjevo stran in za-
čeli zabavljati čez Tonetovo
gospodarstvo.
Skodo je imel Gašper.
Pod precej strmim bregom
mu je ležal lep travnik. Tone
je bil speljal po bregu dva
jarka, da se je odtekala voda,
in izkopal ob vznožju dve ja-
mi, kjer je puščala voda ob na-
livnih kamenje in gramoz.

"To je neumnost, te jame,"
je dejal Gašper; "koliko dobre
zemlje je izgubljene, in še ka-
ko živinče se lahko poškoduje,
če pade noter. Jame zasuti!"
(Dalje prihodnjik.)

1945	AUG.	1945
Su	Mo	Tu
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30
31		

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

SEPTEMBER

2. — Piknik fare Presv. Sr-
ca Jezusovega v Barbertonu
na cerkvenih prostorih.

2. — Piknik dr. Velebit št.
544 SNPJ in proslava 20 letni-
ce obstoja. Piknik se vrši na
prostorih Doma zapadnih Slo-
vencev, 6818 Denison Ave.

23. — "First Entertainment"
sponsored by Waterloo Rd.
Combined Lodges for the serv-
icemen's Homecoming Fund at

SWH, Waterloo Rd.

OKTOBER

20. — Društvo Loška dolina
ples v avditoriju SND na St.
Clair Ave.

21. — Prireditev Skupnih dru-
štev fare sv. Vida; ob treh po-
poldne v cerkveni dvorani.

1946

JANUAR

20. — praznovanje 10 letnice
obstoja pevskega zbora Slovan
v SDD na Recher Ave.

Bajtar Tomaž

Spisal Viktor Flisek

(Nadaljevanje)

Liza ni rekla besede ter je
odšla.

"Gospod, veliki greh me teži."
"Spovedniku ga povej!"

"Laže mi bo, ako ga še vi-
veste. Nihče ne ve, da imava
z Liziko devet otrok, se go-
spod župnik ne. Devetnik Sil-
vester je utajen, on ni zapisan
v župnišču in ni krščen v cer-
kvi. Že pri petem sinu so vsi
botri odpovedali. Vsak je na-
šel izgovor in obrnil hrbet. Ci-
ganu bi storili dobro, le Toma-
žu ne. Ko je prišla Liza ura
za Liziko, sem sam skrbel za
njo. Čez dva dni je po vsem
hudem že krevljala po bajti,
zdrava ko dren. Sina devetni-
ka sem krstil sam, ko je izpol-
nil tretje leto. Za silo je že
sam odgovarjal na krstna vpra-
šanja. Le ko sem ga baral, če
se odpove hudici in vsem nje-
govim pregreham, se je pagla-
vec obotavljal."

"O, ti Tomaž kajonasti, zdaj
je pa konec potrpljenja in če
se pretegneš tole uro. Bom

jaz tvoj spovednik?" je vzki-
pel Jernej.

Tomaž je prenesel cerkovni-
kovo jezo. "Zadnje prošnje
imam do vas na tem svetu. Bo-
ste storili?"

"Ne vem, kaj hočeš?"

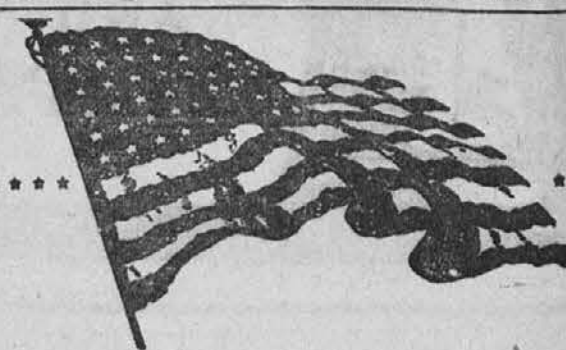
"Z gospodom župnikom se
razumeta?"

"Kolikor toliko."

"Stari so, težko bi prišli k
meni za spoved."

"Ti pa kaplana pošljejo."

"So premladi za Tomaža. Vi
bi stopili h gospodu Valenti-
nu in rekli: 'Gospod, Tomaž
umira. Odkritosrčno mu je
žal, da je v življenju toliko-
krat grešil. Kesa se, ako je po-
bral kdaj kakšno stvar na va-
šem, četudi bi drugače konec
vzela. Jemali so pa tudi drugi
na smolarjev račun. Tomaž
ima družino, ki od tega živi,
kar sne. Odvezo mu dajte,
gospod župnik, kar tako od da-
leč. Lepo na listek mu jo na-
pišite s pokoro vred, to daste
potem cerkovniku, da nese To-
mažu. Laže bo umrl. Na ta
način si prihranite pot. Kaj
bi se mučili v Planinske rove.'"
Trebušasti so in kuhalo bi jih
kakor glistavega otroka. Tudi

In Loyal Support

of our fighting men. we have
pledged ourselves to remind
every American to buy more
War Stamps & Bonds Now

Obiraleci češenj. — Krog 500 nemških ujetnikov iz taborišča Fort Sheridan, Ill., je
bilo poslanih v Sturgeon, Wis., da bodo pomagali v Door okraju pobrati češnje, kate-
rih sodijo, da jih bo krog 9,000,000 funtov. U. S. vlada je kupila ves pridelek in tja je
bilo poslanih krog 2,000 ujetnikov, da bodo pospravili pridelek.

imajo gotovo na kosilu tuje go-
spode, ker je danes farno žeg-
nanje."

"Tomaž, vrag naj te vrta na
raznju in ti opeče vsako plat
posebej. Doma naj te pokop-
ljejo za mejo." Jernej se je
razvnel in razgrajal, da je
skrušilo smolarja.

"Naj pridejo gospod sami,
bo res najbolj pametno." S te-
žavo je Tomaž izpuštil cerkov-
nikovo roko, ko je ta odhajal.

"Za gospoda pripravite," je
Jernej naročil pred kočjo To-
maževi ženi.

"Joj, Boga nimamo."

"S kota ga vzemite."

"Je ves črn."

"Čeprav."

"Gospod," ga je ustavila.

"Saj niste verjeli Tomažu ono
o Čurku? Tako mi je hudo."

"Ne, nisem," jo je tolažil.

"Z Bogom, Tomaž!"

Tomaž Klama je umrl še ti-
sto noč, spravljen z Bogom in
ljudmi.

Čez dva dni se je Jernej pri-
družil redkim Tomaževim po-
grebcom. Smolarjeva žena je
bila brez črne rute in brez no-
vega predpasnika. Tomažev
papirni denar je bil že davno
zgubil veljavo. Devetnik Sil-
vester je grizel zemljo in su-
val starejše bratce vse vprek.
Na pokopališču so se razlezli
otroci po grobeh, se obešali na
križe in preskakovali pokopa-
liško ograjo. Nazadnje so po-
legli okrog očetovega groba.

"Vzemi, zemlja, kar je tvo-
jega," je sklenil gospod ka-
plan.

Z rokami in nogami je sopal
Tomažev rod zemljo na očeto-
vo krsto...

Čez tri mesece je Jernej
srečal Lizo. "Kako je pri vas?"

"No, tako. S Čurkom se razu-
meva; tudi otroci ga imajo ra-
di. Dokupil je nekaj zemlje in
zdaj se laže prebijamo. Saj
vedo, da vdova nima veljave,
zato sem ga vzela..."

(Konec.)

Ickes predlaga Alasko kot 49. državo

Washington. — Notranji taj-
nik Harold Ickes je prišel na
dan s predlogom, da se prizna
Alaska kot 49. ameriško drža-
vo. Alaska je zdaj priznana
kot ameriški teritorij brez last-
ne državne vlade. Arizona je
bila zadnja, ki je bila spreje-
ta v Unijo leta 1912. Alaska, z
586,400 štirinajstimi miljami
ozemlja bi bila največja drža-
va v Uniji. Prebivalstvo šteje
komaj 73,000.

MALI OGLASI

Naprodaj 40 akrov

Naprodaj je 40 akrov obde-
lane farne v Willard, Wiscon-
sin. Cena je zmerna. Kogar
zanima, naj piše na John Vid-
mar, 515 N. Broadway, Joliet,
Ill.

Čistilec naprodaj

Proda se električni čistilec;
je v dobrem stanju. Pokličite
EX 1251. (189)

DELO DOBIJO DELO DOBIJO

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE

ženske za hišno oskrbovanje ZA POSLOPJA V MESTU

Poln ali delni čas, šest noči v tednu
Od 5:10 pop. do 1:40 zjutraj
stalno delo.

Zahteva se državljanstvo. Zglasite se v
Employment Office, 700 Prospect Ave. soba 901
od 8 zjutraj do 5 popoldne vsak dan
razen v nedeljo

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

MALI OGLASI

Soba se odda

Odda se soba starejšemu mo-
škemu. Zglasite se na 13817
Diana Ave. blizu Eaton Axle
Co. blizu 140 St. (187)

Stanovanje se odda

V najem se odda 5 sob, zgo-
rej, za odrasle ljudi. Naslov
izveste v uradu tega lista. (187)

Za 2 družini

Naprodaj je hiša za 2 druži-
ni, 12 sob, dvojna garaža, ve-
lik lot; na E. 74. cesti; cena
\$6,300.

Hiša za 2 družini na E. 61
cesti, cena \$4,700.

John Kovačič

6603 St. Clair Ave. (188)

Farma naprodaj

Proda se 57 akrov farma, do-
bro poznana Slovincem okrog
Clevelanda; tekoča voda, 3
akre lepe trte; se proda za go-
tovino, ali pol takoj, pol na
lahka odplačila.

Joe Kroflec

South Dayton Rd. (188)

Madison, O.

Soba se odda

Odda se opremljena soba. Se
lahko tudi kuha. Vprašajte na
1245 E. 59 St. (187)

Hiše naprodaj

E. 74 St. — 5 in 5 sob, za 2
družini. Cena \$6200.

10 sob za eno družino; se
proda po jako zmerni ceni.

Za 4 družine in 2 trgovini;
se proda po jako zmerni ceni.

Nahaja se v sredini slovenske
naselbine.

JOSEPH GLOBOKAR

986 East 74th St. (187)

HE 6607

(Aug. 10, 13, 14)

Prijatelj's Pharmacy

SLOVENSKA LEKARNA
Prescription Specialists
Vogal St. Clair Ave. in E. 68th
ENdicott 4212

Prava farma

Naprodaj je 55 akrov prave
farme, ki je zdaj vsa v produk-
ciji; 4 akre grozdja, 4 akre ja-
blan in breskev; 1/8 akra špar-
gljev. To je zelenjadna, sadna
in mlekarška farma. Hiša ima
9 sob s furnezo in kopalnico.
Lasten plin za rabo v kuhinji
ter za gretje spomladi in jese-
ni. Prostoren hlev za govejo
živino in konje.

Cena ZDAJ je \$12,000 in si-
cer 1/2 gotovine takoj, ostalo v
3 letih po 5% obresti. Razkaže
se po dogovoru.

Ralph J. Gillett

North Madison, O. (189)

Telefon: 2621.

(Urad odprt tudi zvečer)

(Aug. 31)

Farma naprodaj

Obsega 16 akrov, fina črna
zemlja za pridelavo zelenjave,
vse potrebno orodje in irigaci-
ja. Hiša ima 6 sob, meri brez
verande 24x24. V hiši so vse
moderne udobnosti in vsa po-
trebna poslopja. Nahaja se v
Mantua Center, 5 milj vzhodno
od Aurora, 3/4 milje od Route
82. Se zamenja za hišo za 2
družini. Pokličite lastnika po
4:30 popoldne B Roadway
0749. V nedeljo ne kličite. (189)

Ženske

Prilika po vojni

TAJNICA

STENOGRAFKA

STROJEPISKA

CLERKINJA

OPERATORICA ZA

COMPTOMETER

Začetnice dobijo jako lepo
plačo. Delo 48 ur na teden.

The Osborn Mfg. Co.

5401 Hamilton Ave. (187)

MALI OGLASI

PRIpravite VAŠ FURNEZ!
Novi furnezi za premog, plin, olje,
gorko vodo ali paro.
Resetting \$15 — čiščenje \$5
Air-Conditioning,
Honeywell Thermostat
Lahka mesečna odplačila

Chester Heating Co.

1193 Addison Rd. (x)

ENdicott 0487

PIVO V ZABOJIH

Leisy . . . Schlitz

Dortmunder . . . Standard

in

dobro vino na galone

EMERY'S

961 Addison Road (x)

Stanovanje išče

Samec išče stanovanje 3 do
4 sobe, med 40. in 70. cesto, od
Superior do Hamilton Ave.
Kdor ima kaj primerne, naj
pusti naslov v brivnici George
Kovačiča, 6312 St. Clair Ave. (187)

Rodney Adams Heating Service

Instaliramo nove furneze
na plin in premog.
Popravimo vse vrste furneze.
Instaliramo pihalnike
in termostate
Za točno postrežbo
pokličite
KE 5200
550 E. 200. St. (x)

Stanovanje v najem

V najem se odda 5 lepih, na-
novno papiranih sob; oddajo se
mirni odrasli družini. Na 1123
Addison Rd. zgorej. Vse udob-
nosti in centralna gorkota. (x)

Vas muči naduha?

Pri nas si lahko nabavite naj-
boljšo olajšavo za to mučno bo-
lezen. Zdravilo je jamčeno ali
pa dobite denar nazaj.

Mandel Drug

Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.

SLOVENSKI LEKARNAR

15702 Waterloo Rd.

Cleveland 10, Ohio

Lekarna odprta: Vsak dan od 9:30
popoldne do 10. zvečer.
Zaprta ves dan ob sredah.

Popravljamo

Popravljamo pralne stroje,
vacuum čistilce, električne likal-
nike, šivalne stroje in druge
električne predmete. Mi kupimo
in prodajamo pralne stroje. Pri-
demo jih iskati ter jih pripelje-
mo

KRALJICA DAGMAR

ZGODOVINSKI ROMAN

Seljaki niso niti dihali, njihove glave so bile neprenehoma povešene in iz rok so jim padala pokrivala na tla. Po zraku je žvižgal bič, grofov konj je rezgetal in kmečka lica so se rdečila s svežo krvjo. ... A nihče ni niti zinil.

"Od praga do praga pojdemo, da izženemo hudobnega duha! — Videli bomo, če se še kdaj vrne. Vsaj poželenje mu preženemo ..."

Po vzhodu je neprestano žvižgal bič, in selska lica so rdečela temneje in temneje ... Za nekaj časa so res izganjali hudobnega duha v tej vasici iz vseh hiš. Gospod grof za belimi utrdami se spominja tega exorcizma od današnjega dne. Veseli tovariši so se smejali iz polnih grl. To je bil strašen exorcizmus, če je dovoljeno rabiti ta izraz. Grofova družina se je razšla po vasi, in od vseh strani se je dvigalo proti ob-

lačnemu nebu plakanje in vpije, pri kakršnem si človek ne more zamašiti ušesa in pospeši korak ...

Od tega dneva so stražili na vasi križ noč za nočjo. Gospod grof je rekel, da bo za vsako poškodovanje zahteval tri glave. In gospod grof je znal strašno držati dano besedo.

Kakor bi bil hudobni duh res pregnan od tod. Seljaki so hodili vsako nedeljo in vsak praznik v cerkev, na katere stolpu se je lesketal več milij daleč zlat križ. Svetišče je bilo obzidano od vseh strani z visokim, seženj debelim zidom, v katerem so bile tu in tam ozke posamezne odprtine kakor strelnice. Na notranji strani so bile pristavljene zidane hišice, v katerih je bivala grofova družina, od glave do nog oblečena v železo.

V svetišču je bila vselej propoved. A kmetje niso razumeli niti besedice. Propovednik je mahal z rokami, stiskal proti njim pesti, grofova družina se je nasmehovala; a ostali poslušalci so ostali, kakor bi bili odreeneli, niti najmanjša mišica se ni zganila v njih obličjih, oči so imeli sicer vrpte na propovednika evangelija, toda njih duše so blodile daleč — zelo daleč od tod ... Propovednik je h koncu vselej nekaj narokoval, poslušalci so ponavljali za njim besedo za besedo, grofova družina je skrbno pazila, da bi ne imel kdo zaprtih ust, in če je katerega opazila, mu jih je takoj odprl sunek v rebra ... Ko so rekli "amen," so se vsi globoko oddahnili. To da nihče ni vedel povedati, kaj so govorili za propovednikom. To je bilo: "verujem v Boga, očeta vsega," po nemški. In tako se je godilo vsako nedeljo in vsak praznik. In večkrat so morali v to svetišče tudi popoldne. Zopet so peli po nemški ali latinski litanije. A na povratku jim je bila ta pobožnost v zasmeh. Zlasti mladina je kričala vsak čas mesto kyrie elejson: v kri olša, v kri olša ... V poznejših letih so se sicer pričeli nekateri nemški duhovniki učiti slovanske govorice, toda jezik se jim je vendar le težko gibal. In poleg tega niso imeli potrpežljivosti, resnične volje in veselja čisto malo. Nekateri so nosili seboj tudi pisane propovedi, a opravičili niso nič. Zato so se vsi vračali k svoji nemščini ...

Zvečer se je razleglo po celi vasi radostno lajanje psov, kakor bi se pred vsako streho vračala glava rodbine. Gospodarji so stopali na prage, nekaj trenotkov napeto poslušali in nato vsi, kakor zmenjeni, na višino, na kateri je bil danes vsakdo najmanj že tretjič, nepremično zroč v stran, kjer vzhaja solnce.

Proti vasi je korakal s počasnim korakom mož, od glave do pete zavrt v nagubano haljo, obrobjeno z nekako kožuho. Veter je postajal vsak trenotek ostrejši. Zato je bilo toplega oblačila tudi v najvišji meri potreba. Pred nekoliko dnevi je letela tod četa vran; izkušeni gospodarji so rekali, da prinese zimo, in letos baje ostro, mrzlo zimo.

Prihajalcu ni bilo videti niti v obraz.

"Pozdravljamo te — pozdravljamo — koliko smo se te spominjali ... Imeli smo te že za mrtvega ..."

"Norci! — Tudi vi ste tako kratke pameti?"

"No, — no, ljubi oče ... Če

po naših krajih neprestano di-
vja smrt, se ne smeš čuditi!"

"Ali ne veste, da nikdar ne umrjem? — Kolikokrat najvam to še povem"

Te besede so zadonele iz ust prišleca ostreje kakor pisk mrzlega severa.

Pogled prihajalca je obstal pri tem vprašanju na križu, ki je stal sredi vasi in ki je bil najbrže tudi vzrok, da je tako ostro pregovoril z vaščani.

"Se?"

Čudni mož se je zdaj ustavil. Kolikor je bilo mogoče spoznati v smoraku, je imel na hrbtu že mnogo križev.

"Kaj početi?"

Vaščani so njegovo vprašanje takoj razumeli.

"Ne ostalo bi od nas žive duše! — Kakor sužnji poslušamo, v njihovo cerkev hodimo, z njimi molimo, svoje otroke dajemo krstiti, svoje sinove in hčere pročamo na videz po kristijanski, svoje umrle pokopujemo v rakvah, k pogrebom si jemljemo njihove žreče ..."

Prihajalec je stopil od vaščanov za korak nazaj.

V tem trenutku se je dvignil nad vzhodom mesec. Ta žalostni kraj je postal v njegovi svetlobi še žalostnejši.

Potnik je imel zdaj glavo odkrito, haljo je spustil na rame, na njegovem nagubanem obrazu se je razlival grozen izraz, zdelo se je, da mu vstajajo lasje na glavi, ustnice je imel krčevito stisnene, oči napolnjene s strašnim leskom.

"In kaj imate od tega?"

Vaščani so se stresli po vseh udih.

"Rekel sem — me-li slišite? — Kaj imate od tega?"

Prihajalec je dvignil desnico kviško kakor k grožnji.

"Sužnji smo! ... Le tako si ohranimo življenje."

"Niste vredni, da bi stopil pod vaše strehe! ... Niste vredni, da bi vam kaj povedal ... Toda pridejo časi, da vas bo mrzilo vaše življenje, in vi se ga ne boste mogli oprostiti! — Jeklo v roki se vam skrha, loki vam oslabe ... Tu boste živeli na vekov veke, Morana sede na vaše krove, zasmeje se vam v obraz, toda poleti dalje. Zivite, trapite se, mučite se ..."

Desnica prihajalca je bila še vedno dvignena v višino; čudni mož je odhajal, ne da bi odvrnil pogled od vaščanov, kakor

bi jih hotel res na večno zakleti.

Vaščani so se tresli strahu, mrzaj jih je obhajal po celem telesu, niti besedice niso mogli pregovoriti, kakor da so jim jeziki odreeneli, niso se vračali pod svoje krove, neprestano so stali na istem mestu; prihajalec, katerega so pričakovali, je bil že zopet na višini, njegov korak je bil počasen, glava še vedno odkrita, halja še vedno spuščena na rame, iz vasi mu je donelo na uho lajanje psov, toda nič več radostno; ti glasovi so bili prej podobni onim, za kakršnih se je zbrala pri potoku cela vas, ko se je dvignil k oblakom siv dim, ko se je napolnil zrak s čudnim vonjem in so za nekaj časa zbrali v posodo, podobno vrču, pepel sežganega človeka ...

Današnja noč ni nikdo zatislil očesa. Vtolažiti se niso mogli niti dojenčji v zibelkah. Nejedni materi se je zdelo, da je nad detetom sklonjena skrivnostna postava s temnim obličjem, z meglenimi očmi, z ustnicami šepetajoča: "nesreča — nesreča."

— In hitro je vstala; vzela dete v naročje, pritisnila je na srce in krčevito zaplakala ...

A drugi dan je bilo vse tiho, mrtvo.

Sever se je umiril, nikjer se ni ganila niti vejica, nebo je bilo prepreženo s sivimi oblaki, ki so se na videz spuščali nižje in nižje ... Zrak je bil nekako preveč težak. Ljudje bi rekli: mogel bi ga rezati. V svojih kočah so bili skriti tudi psi, glavo med prednjimi nogami ušesa povešena, rep leno položen po slami ... In vendar je bil v vasi zopet tujec, po zunanjosti — zlasti iz daljave — tako popolnoma podoben onemu, katerega so včeraj pričakovali tu, kateremu so hodili naproti in ki jih je preklel zato, ker niso porušili križa sredi vasi ...

Tujec je obstal ravno pri križu, ozrl se po vasi, na vsaki hiši obstal z vprašajočim pogledom, nato sedel na stopnico kamenite podstave in vpil glavo v roke, kakor bi hotel odpočiti tu ...

Polagoma so si ljudje upali bližje ... Dva sta prišla popolnoma k njemu in ga ogovorila.

Tujec je privzdignil glavo, ozrl se na seljaka, vstal, nasmehljaj se in rekel s trdnim, zvočnim glasom: "Mir vam bodi!"

Vaščana sta pogledala drug drugega in nato zopet tujca. Njihov rojak ni bil; poznala

sta ga po govoru; toda prihajalec je morebiti iz kake sosedne dežele. In kako čudno ju je pozdravil. Tako še nista slišala.

"Potrebujemo ga, — vsak dan dvakrat molimo zanj."

"Naše življenje je burnejše kakor morje tam ... Če bi stopil tja na pobočje, zagledal

se proti polnoči nekoliko jasno, med oblaki in progo ... morje. "In jaz, dobri prinašam ta mir. "Ti? — Nemo bi ga mogel vzeti. (Dalej pri-

V BLAG SPOMIN
SESTE OBLETNICE SMRTI NAŠEGA
BLAGOPOKOJNEGA OČETA

JOHN ŽURGA

Ki je za vedno zatislil svoje mile oči
dne 13. avgusta, 1939.

Dragi in nezabni oče! Danes je minilo že šest let, odkar si se za vedno ločil od nas. Že šest let tugujemo nad Tvojim grobom in jadrnega srca kliče-
mo Tvoje sladko ime. Ob Tvojem grobu poleg sosednjega Tvoje soproge in naše balgopokojne ljubljene matere Vama močno žalostni kličejo: Spo-
čijta se v Bogu do svidenja nad zvezdami!

Žalujoci:
OTROCI in SORODNIKI.
Cleveland, O., 13. avgusta, 1945.

V BLAG SPOMIN

PETE OBLETNICE SMRTI NAŠE
LJUBIJE IN NEPOZABNE
DOBRE MATERE

Johane Vidergar

ROJ. BENČINA

Ki je za vedno zatislila svoje mile oči
10. avgusta 1940.

Zdaj blivaš vrh višave jasne, kjer ni mraku, kjer ni noči, resnice sonce ne stenna, tam sonce sreče ti ne vgasne.

Žalujoci ostali:
SIN in HČERI.
Cleveland, O., 13. avg. 1945.

FOR VICTORY

BUY
UNITED
STATES
WAR
BONDS
AND
STAMPS

Ali iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne
potreščine

NE POZABITE NAJPREDJ POGLEDATI
V KOLONO NAŠIH MALIH OGLASOV!

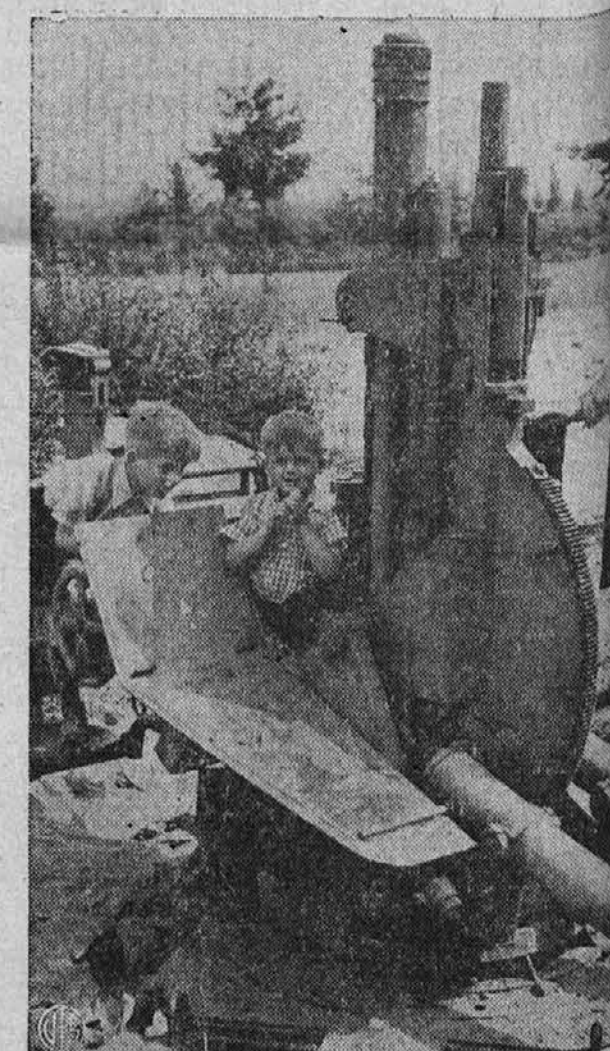
SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA
INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TEM
DNEVNIKU IŠČEJO ... POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli
tozadevni oglas v Ameriški Domovini

Pvt. Edmund Kosek iz Buffalo se zadovolja, ko uči neko rusko dekle ameriškega "jitterbuga". Slika je bila posneta na prvem "fraternity" plesu 2. oklopne divizije. Ruska, francoska, poljska dekleta, ki služijo v armadi, so bila ples.

Nemški protizračni top, ki sedaj stoji zgoraj Olimpijskega stadiona v Berlinu, služi sedaj igračo. To je 20 mm protizračni top, otroci so ga operirali ta stroj in naravnava topovski

ŽENINI IN NEVESTI

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina
6117 St. Clair Ave.

HE